

	Számított	Mért
0. 29. $\overline{29}$. 10 : 18. 49. $\overline{67}$. 20 =	$16^\circ 6'10''$	$16^\circ 2' - 16^\circ 9'$
0. 29. $\overline{29}$. 10 : 0 2 $\overline{2}$ 1 =	$7^\circ 36'33''$	$7^\circ 34' - 7^\circ 43'$
0. 29. $\overline{29}$. 10 : 29. $\overline{29}$. 0. 10 =	$109^\circ 40'18''$	$109^\circ 34' - 109^\circ 44'$
0. 3 $\overline{3}$ 1 : 0 2 $\overline{2}$ 1 =	$8^\circ 13'$.
0. 3 $\overline{3}$ 1 : 3 $\overline{3}$ 0 1 =	$110^\circ 15'36''$.

A IV. típus kristályain a (18. 49. $\overline{67}$. 20) szkalenoeder és (0. 29. $\overline{29}$. 10) romboeder mellett még a (21 $\overline{3}$ 1) + $R3$ szkalenoeder is fellép, nemkülönben a (02 $\overline{2}$ 1) — $2R$, (40 $\overline{4}$ 1) + $4R$, néha a (08 $\overline{8}$ 1) — $8R$, (10 $\overline{1}$ 1) + R s ritkán a (01 $\overline{1}$ 2) — $\frac{1}{2}R$ romboederek.

A megvizsgált sztanzsai kalcit a Magyarok hegyéről a Pap (Papa)-bányából származik. A mészkövön ülő kristályok két típus szerint vannak kifejlődve: az egyik típus rövid oszlopos, mint az eddig ismert sztanzsai kalcitok általában, formái (10 $\overline{1}$ 0) ∞R és (01 $\overline{1}$ 2) — $\frac{1}{2}R$; a másik típus, amilyen a Pap-bánya kristályainak legnagyobb része, hosszú oszlopos és alakjai: (10 $\overline{1}$ 0) ∞R , (21 $\overline{3}$ 1) + $R3$ és (50 $\overline{5}$ 2) + $\frac{5}{2}R$. E kristályok igen gyakran mindkét végükön kifejtettek.

Fosszilis rizopodák Albániából.

(Előzetes jelentés.)

Írta: HOJNOS REZSŐ dr.¹.

A fosszilis foraminiferák és radioláriák előfordulása korántsem oly ritka, mint azt általában véljük. Az adatok hiányossága csak az ezirányú kutatások elégtelenségének eredménye. Őslénytani jelentőségük ott kezdődik, ahol más kövület nem áll rendelkezésre. Főképpen a radioláriák tanulmányozása nehéz azok nagy változékonysága, a bizonytalan nomenklatura és a törzsfajlódéstörténeti ismeretek hiányossága következtében, mikhez még rossz megtartási állapotuk és a csiszolatok tökéletlensége járulnak.

Jelenlegi ismereteink szerint a radioláriák fejlődési állapotai, az ú. n. heliozoaállapot kivételével, vázatlanok. Az átmenetek még nincsenek eléggé tanulmányozva, valamint nyílt kérdés a változékonyság oka is. A víz hőmérsékleti és kémiai viszonyai, az áramlások, a víznyomás, a szaporodás ivartalan volta, a minden változásnak kedvező környezet stb. valószínűleg mint külső tényezők számbaveendőek volnának.

Amidőn báró NOPCSA FERENC dr. megtisztelő megbízását elfogadva, albániai gyűjtését vettem vizsgálat alá, módszer tekintetében ugyanazon elveket tartottam szem előtt, amelyeket «Adatok a magyarhoni fosszilis radioláriák ismeretéhez» című értekezésemben² lefektettem volt. A használt szakirodalom is azóta csak WISNOWSKY és SQUINABOL idevágó műveivel gyarapodott.

A csiszolatokban megvizsgált négyféle kőzet leletcédulái a következő adatokat tartalmazták::

¹ Bemutattatott az 1920. évi dec. 1-i szakülésen.

² Földtani Közlöny XLVI. köt. 1916.

- I. Plattenkalk mit Hornstein bei Leithis bei Ibik.
- II. Cukalikalk bei Ura Peys bei Sosi.
- III. Kalkthonlager im Cukalikalk bei Ura Peys bei Sosi.
- IV. Hornsteinlager im Hangenden der Cukalikalke bei Mastuzzi P. Sosi bei Toplana.

A csiszolatoknak 103-, ill. 480-szoros nagyítással eszközölt vizsgálata a következő eredményekre vezetett:

I. (2 csiszolat):

A sárgás-szürke kőzet rideg és kemény, kalciterek keresztül-kasul szelik. Radioláriavázak gyakoriak, de elmosódottak. A megkülönböztetett fajok a következők: *Caenosphaera bakonyana* R., *Staurosphaera gracilis* R., *Cennilepsis macropora* R., *C. typica* R., *Rhopalastrum* (töredék), *Rhombodictium perspicuum* HOJN., *Sethocapsa globosa* R., *Dictiomitra* sp. *Diplactura* (töredék), *Stichocapsa testa* R., *Lithocampe pervulgata* R., *L. sutata* R., *L. coarctata* R., *Theocapsa quadrata* R., *Tricolocampe* sp.

II. (1 csiszolat):

Barnásan szürkés kőzet, jó megtartású foraminifera- és radiolária-vázakkal. A *Nasselaria*-típus uralkodó, ami közepes mélységű tengerre enged következtetni. Megállapítható fajok voltak: Foraminifera k: *Textularia granosa* HANTK., *Globigerina* sp., *Operculina* sp. Radioláriák: *Druppula pomatia* R., *Diplactura* (töredék), *Haliodictia* (töredék), *Zygocircus budapestiensis* HOJN., *Lithocampe apticophila* R., *Tricolocampe pervulgata* R., *T. clepsidra* R., *Theocapsa quadrata* R., *Sethocapsa collaris* R., *S. horrida* SQUIN., *Stichocapsa differens* R., *Tetracapsa Zinckenii* R., *Eucyrtis* (töredék), *Tricolocyrtes ligustica* HOJN.,

III. (2 csiszolat):

Halványsárgák emény kőzet, csiszolataiban a kalciterek között számos foraminifera- és radiolária-vázrészrel. Megállapítható fajok voltak: Foraminifera k: *Plecanium gibbum* d'ORB., *Cristellaria rotulata* LAM., *Globigerina* sp. Radioláriák: *Cennilepsis* sp., *Rhopalastrum* (töredék), *Theoseringium helveticum* R., *Lithocampe reclinata* R., *Theocapsa obesa* R., *Tetracapsa Zinckenii* R., *Eucyrtis* (töredék), *Theocoris morchellula* R.

IV. (2 csiszolat):

Világosszürke kemény és rideg kalciteres kőzet, elég jó megtartású mikrofaunával, melyben megállapíthatók voltak: Foraminifera k: *Plecanium gibbum* d'ORB., *Clavulina communis* d'ORB., *Textularia* sp., *Globigerina* sp. Radioláriák: *Caenosphaera disseminata* R., *C. lacunosa* R., *Spongurus resistens* R., *Rhopalastrum* (töredék), *Stichocapsa longa* R., *Tetracapsa Zinckenii* R., *Lithocampe pervulgata* R., *L. apticophila* R., *Eucyrtis* (töredék).

Ö s s z e f o g l a l á s. Bár e kőzetek faunáik alapján nem párhuzamosíthatók teljesen, időbeli különbségük még sem nagy, amennyiben a felsorolt fajok alapján az I. és III. sz. kőzetek titonkorúaknak, a II. és IV. sz. alatt leírtak pedig középső malmkorúaknak (kimmeridgien?) tekinthetők. A titonba való utalás nem oly határozott, mint azt a magyarországi kova- és mészkőzeteknél kimutattam. Hiányoznak u. i. a Sphærozoumok, mint a radioláriák húséges kísérői, amelyek a titontól napjainkig kisebb-nagyobb szerepet játszanak hasonló üledékekben. A radiolária-fauna főbb vonásaiban a nyugatsveici jaszpiszok faunájára emlékeztet. A Naselláriák és Spumelláriák aránya általában ingadozó, de előbbieknél állandó jelenléte — HÆCKEL szerint — közepes tengermélységekre enged következtetni. Tehát ezen albániai mikrofauna a zonális és abisszikus faunák határát képviseli.

TÁRSULATI ÜGYEK.

I. Közgyűlés.

Jegyzőkönyv a Magyarhoni Földtani Társulat 1920 május 5-én tartott LXX. közgyűléséről.

A közgyűlés az egyetemi ásványtani tanszék termében délután 5 órakor kezdődik.

Elnök: SZONTAGH TAMÁS dr.

Megjelentek: BALÁS RÓZSA, BUGARSZKY ISTVÁN dr., FERENCZI ISTVÁNNÉ, HERMANN MARGIT, KADIĆ OTTOKÁRNÉ, KESCH KATALIN, KRENNER ANDOR, özv. KRENNER JÓZSEFNÉ, LEHÁR LÁSZLÓ, LÓB ERZSÉBET, MAURITZ BÉLÁNÉ, MORANDINI IRMA, TOKODY LÁSZLÓ, SCHETSINE GEORGINE **v e n d é g e k.**

To v á b b á: ASCHER ANTAL, BEKEY IMRE GÁBOR, DÖMÖK TERÉZ, EMSZT KÁLMÁN dr., ENDREY ELEMÉR, ÉHIK GYULA dr., FARKAS KÁLMÁN, FERENCZI ISTVÁN dr., GAÁL ISTVÁN dr., HILLEBRAND JENŐ dr., HOJNOS REZSŐ dr., HORUSITZKY HENRIK, JUGOVICS LAJOS dr., KADIĆ OTTOKÁR dr., KOCH ANTAL dr., KOCH NÁNDOR dr., KOCH SÁNDOR, KREPUSKA GYULA, KUTASSY ENDRE, LÁSZLÓ GÁBOR dr., LIFFA AURÉL dr., id. LÓCZY LAJOS dr., MAYER ISTVÁN dr., gróf MARENZI FERENC KÁROLY, MARZSÓ LAJOS, MAURITZ BÉLA dr., OELHOFER HENRIK, OPPENHEIMER MÁRTA, PANTÓ DEZSŐ, PAPP KÁROLY dr., PAPP SIMON dr., PÁLFY MÓR dr., PÁVAY-VAJNA FERENC dr., PEKÁR DEZSŐ dr., PETRIK LAJOS, SCHARFARZIK FERENC dr., SCHERF EMIL dr., SCHRÉTER ZOLTÁN dr., SIMKOVITS DÁNIEL, STREDA REZSŐ, TELEGDY RÓTH KÁROLY dr., TREITZ PÉTER, TOBORFFY ZOLTÁN dr., TUREK FERENC dr., VENDL MÁRIA dr., VENDL MIKLÓS, VIGH GYULA dr., VOGL VIKTOR dr., WESZELSZKY GYULA dr., WINKLER LAJOS dr., ZSIVNY VIKTOR dr., társulati tagok.

1. **Elnök** az ülést megnyitván a mai jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri PEKÁR DEZSŐ dr. és PETRIK LAJOS társulati tagokat; egyben kimenti BÖCKH HUGÓ dr. államtitkár távollétét.

2. **Elnök** megtartja a LXX. közgyűlést megnyitó alábbi beszédét:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Társulati életünkről két igen nehéz év lezajlásával csak most számolhatunk be. Ezen idő alatt nagy, igazán igen nagy események vésődtek hazai történetünk lapjaira.